

Sygn. akt II AKa 18/21

1

2WYROK

2.1 W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2021 r.

4 Sąd Apelacyjny w Szczecinie II Wydział Karny w składzie:

5 Przewodniczący: SSA Andrzej Olszewski

6 Sędziowie: SA Stanisław Stankiewicz

7 SO del. do SA Jacek Szreder (spr.)

8 Protokolant: st. sekr. sądowy Anita Jagielska

9 przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Szczecinie Ilony Talar

10 po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2021 r. sprawy

11 wnioskodawcy J. W. (1)

12 o odszkodowanie i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę z ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

13 na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

14 o wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

15 z dnia 6 listopada 2020 r. sygn. akt III Ko 104/19

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy J. W. (1) kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych z tytułu udziału pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym.

SSO del. Jacek Szreder SSA Andrzej Olszewski SSA Stanisław Stankiewicz

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE			
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 18/21	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		

1. CZEŚĆ WSTĘPNA	
0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji	
Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 6 listopada 2020 r., sygn. akt III Ko 104/19	
0.11.2. Podmiot wnoszący apelację	
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# oskarżyciel posiłkowy	
# oskarżyciel prywatny	
# obrońca	
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# inny	
0.11.3. Granice zaskarżenia	

0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.11.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy		

	prawnej orzeczenie odpowiada prawu			
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia			
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia			
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka			
#	art. 439 k.p.k.			
#	brak zarzutów			
0.11.4. Wnioski				
#	uchylenie	#	zmiana	
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami				

przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
0.12.1. Ustalenie faktów				
0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
0.12.2. Ocena dowodów				
0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		
0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla				

ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
<p>. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>			
Lp.	Zarzut		
1.	<p>I. W zakresie zadośćuczynienia:</p> <p>Zgodnie z art. 427 § 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1a k.p.k., obraza przepisów prawa materialnego, tj.: art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 i ust. 4 ustawy z dnia 23.02.1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art. 445 § 1 i 2 k.c. oraz art. 448 k.c. poprzez błędną ich wykładnię skutkującą bezzasadnym oddaleniem wniosku o zasądzenie zadośćuczynienia za</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	

	<p>krzywdę doznaną przez J. W. (2) pomimo, iż zasady słuszności przemawiają za uwzględnieniem wniosku w tym zakresie, gdyż kwota zasądzona uprzednio z tego tytułu w 1994 r. była rażąco niska oraz niewspółmierna do rozmiaru doznanych przez niego krzywd i cierpień, ich intensywności i nieodwracalnego charakteru, zaś okoliczności te przemawiają za zasądzeniem na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia w wyższej wysokości.</p>		
2.	<p>Zgodnie z art. 427 § 2 oraz 438 pkt 1a k.p.k. obraza przepisów prawa materialnego tj. art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 i ust. 4 ustawy lutowej z dnia 23.02.1991 r. w zw. z art. 445 § 1 i 2 k.c. oraz art. 448 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i nieuwzględnienie we właściwy sposób wszystkich istotnych okoliczności, które miały wpływ na wymiar krzywd J. W. (2), a zwłaszcza poczucia rażącej niesprawiedliwości z powodu niesłusznego</p>	# zasadny	
3.		# częściowo zasadny	
4.		# niezasadny	
5.			
6.			

pozbawienia go wolności w związku z działalnością niepodległościową, warunków, w jakich wówczas przebywał (cele były przepelnione, nie izolowano więźniów politycznych od kryminalnych, jedzenie było słabej jakości i brakowało w nim wartości odżywczych, w bardzo złym stanie były sanitariaty, nie było ciepłej wody, toaleta znajdowała się w celi, nie była oddzielona, w celi był okropny zapach, trzeba było wietrzyć i było tam zimno, osadzonym pozwalano korzystać z łaźni jedynie raz w miesiącu, niekiedy zmuszony był spać na podłodze, opieka medyczna była niewystarczająca), sposobu w jaki był traktowany (był wyzywany i straszony przez funkcjonariuszy, szczuty psami, karany izolatką, ograniczaniem czasu spaceru, w ZK w Szczecinie brak było zgody na widzenia z rodziną), młodego wieku, obaw i tęsknoty związanych z rozłąką z ukochaną rodziną - żoną oraz z trójką dzieci, obawy o swoje zdrowie

i życie oraz o rodzinę, pogorszenia się jego stanu zdrowia fizycznego i psychicznego w związku z pozbawieniem wolności (choroba serca, nerek, wrzodziejące zapalenie jelita grubego, stany lękowe), co doprowadziło do jego inwalidztwa i zmniejszenia możliwości podjęcia zatrudnienia, zwolnienia go z pracy z uwagi na działalność niepodległościową oraz następnie nie możliwość znalezienia zatrudnienia, śledzenia, zatrzymywania, przeszukiwania oraz wzywania na przesłuchania przez SB po odzyskaniu wolności, nakłaniania do podpisania druku lojalności, współpracy, straszenia wyrządzeniem krzywdy jego rodzinie, a w konsekwencji wbrew zasadom słuszności oddalenie wniosku o zadośćuczynienie, - w zakresie odszkodowania.

II. W zakresie odszkodowania:

zasadny

<p>Zgodnie z art. 427 § 2 k.p.k., art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na błędnym uznaniu, iż kwota odszkodowania zasądzona na rzecz wnioskodawcy w 1994 r. rekompensuje całą szkodę poniesioną przez niego w związku z utratą zarobków w okresie pozbawienia wolności, podczas gdy wówczas zasądzono na jego rzecz kwotę odpowiadającą średniej krajowej za każdy miesiąc izolacji, natomiast z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, iż przed pozbawieniem wolności otrzymywał on 156,7 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, w związku z tym odszkodowanie zasądzone w 1994 r. nie rekompensuje całej szkody z tego tytułu.</p>	<p># częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zgodnie z art. 427 § 2 k.p.k., art.</p>	<p># zasadny</p>	

438 pkt 3 k.p.k.
błąd w ustaleniach
faktycznych
przyjętych za
podstawę
orzeczenia, który
miał wpływ na jego
treść, polegający
na niesłusznym
uznaniu, iż
wnioskodawca nie
doznał szkody w
postaci utraty
zarobków po
odzyskaniu przez
niego wolności,
podczas gdy z
całokształtu
materiału
dowodowego
zgromadzonego w
sprawie wynika, iż w
skutek pozbawienia
wolności oraz
warunków w jakich
wówczas przebywał
pogorszył się jego
stan zdrowia oraz
jego możliwości
zarobkowe,
zakwalifikowano go
do II i III
grupy inwalidzkiej,
zmuszony był
przejsć na rentę,
przez pewien okres
nie mógł znaleźć
pracy, następnie
zmuszony był podjąć
gorzej płatną pracę
niż przed
pozbawieniem
wolności w związku
z czym poniósł
szkodę, która
pozostaje w
adekwatnym
związku
przyczynowym z
pozbawieniem go

częściowo zasadny

niezasadny

<p>wolności, a zasady słuszności przemawiają za zasądzeniem odpowiedniej kwoty odszkodowania z tytułu utraty tych korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.</p>		
<p>Zgodnie z art. 427 § 2 k.p.k, art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść poprzez bezzasadne uznanie, iż koszty procesowe poniesione przez wnioskodawcę związane z obroną z urzędu w sprawie toczącej się przed Sądem Wojewódzkim w Szczecinie, sygn. akt: II K 89/81 zakończonej wydaniem wyroku skazującego w dniu 2.01.1982 r. nie stanowią jakiegokolwiek podstawy do ich uwzględnienia w trybie ustawy lutowej pomimo, iż poniesiona z tego tytułu szkoda pozostaje w ścisłym związku z tym postępowaniem karnym i</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	

<p>pozbawieniem wolności.</p>		
<p>III. W zakresie odsetek: Zgodnie z art. 427 § 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1a k.p.k., obraza przepisów prawa materialnego, tj. art. 481 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nie przyznanie od zasądzonej sumy odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, pomimo że takie żądanie zostało zgłoszone w wniosku z dnia 30.01.2019 r. oraz w dalszych pismach procesowych.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Charakter podniesionych zarzutów odwoławczych, przede wszystkim zaś narracja autorki apelacji im poświęcona, otworzyły Sądowi Apelacyjnemu drogę do ich łącznego rozważenia w dość szerokim zakresie,</p>		

a indywidualnego potraktowania tych kwestii, na które nie można było spojrzeć w sposób uniwersalny.

Na wstępie odnotować wypada, iż pełnomocnik wnioskodawcy w zasadzie nie podjęła żadnej konstruktywnej polemiki z racjami Sądu Okręgowego przedstawionymi w modelowo zredagowanych pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, nie wykazała błędów w procesie jego rozumowania, nie zidentyfikowała żadnych mankamentów w ocenie zgromadzonych dowodów będących jego udziałem, w istocie przeszła zupełnie do porządku nad argumentacją Sądu ad meriti, ograniczyła się do przedstawienia własnego spojrzenia, które stanowi powielenie wniosku inicjującego przedmiotowe postępowanie.

Odnosząc się wszakże już wprost do podniesionych

w apelacji zarzutów najpierw podkreślić należy, iż Sąd Okręgowy żadną miarą nie dopuścił się sugerowanego przez autorkę skargi odwoławczej naruszenia przepisów prawa materialnego.

Przedmiotowe postępowanie w istocie oparte zostało na przepisie art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważną orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Stosownie do niego ust. 1 tego przepisu nie ma zastosowania, jeżeli w wyniku rewizji nadzwyczajnej, kasacji lub wznowienia postępowania prawomocnie zasądzono odszkodowanie, chyba że za jego zastosowaniem przemawiają względy słuszności.

Rzecz tym, iż na rzecz wnioskodawcy J. W. (1) prawomocnym postanowieniem

Sądu
Wojewódzkiego w
Szczecinie z dnia
27 czerwca 1994
r. sygn. akt III
Ko 90/93 zasądzono
już odszkodowanie
i zadośćuczynienie
za jego niesłuszne
skazanie wynikające
z wyroku Sądu
Wojewódzkiego w
Szczecinie z dnia
2 stycznia 1982
r. sygn. akt II
K 89/87, który
w wyniku rewizji
nadzwyczajnej
Prokuratora
Generalnego
Rzeczypospolitej
Polskiej zmieniony
został wyrokiem
Sądu Najwyższego z
dnia 16 listopada
1992 r. sygn. Akt II
KRN 190 /92 w ten
sposób, iż J. W. (1)
uniewinniony został
od popełnienia
przypisanego mu
nim czyn

Z pisemnych
motywów
postanowienia Sądu
Wojewódzkiego w
Szczecinie z dnia
27 czerwca 1994
r. wynika, że
wnioskodawcy
przyznano
odszkodowania w
związku
niemożnością
wykonywania przez
niego zatrudnienia i
uzyskiwania
dochodów
wynikającą z jego

pozbawienia
wolności
determinowanym
tymczasowym
aresztowaniem i
wykonywaniem
kary.

Ustalono je w
oparciu o
przemnożenie
okresu izolacji
więziennej przez
średnią miesięczną
płacę wówczas
uzyskiwaną w
gospodarce
uspołecznionej, a
uwzględniono przy
tym oba źródła
zatrudnienia
wnioskodawcy.

Po pierwsze,
zasądzono na rzecz
J. W. (1)
dwunastokrotność
średniego
miesięcznego
wynagrodzenia z
tytułu utraty przez
niego zarobków
możliwych
potencjalnie do
uzyskania w sferze
gospodarki
uspołecznionej w
przypadku
zatrudnienia w
pełnym wymiarze
czasu pracy.

Po drugie,
przyznano mu
dziewięciokrotność
tej część
wynagrodzenia,
które wnioskodawca
uzyskiwał
wykonując

dodatkowe
zatrudnienie w
niepełnym wymiarze
czasu pracy (tu jako
przelicznik przyjęto
21% średniej
miesięcznej płacy).

Z kolei wysokość
należnego
wnioskodawcy
zadośćuczynienia
ustalono wówczas w
oparciu o uznanie,
że przeciętnej
krzywdzie związanej
z miesięcznym
pozbawieniem
wolności czyni
zadość suma
pieniężna
odpowiadająca
również przeciętnej
płacy w gospodarce
uspołecznionej (tę
ostatnią
przemnożono przez
okres rzeczywistego
pozbawienia J. W.
(1) wolności przez
łączny okres 12
miesięcy i 12
dni), jednocześnie
jednak podwyższone
ono zostało do
dwudziestokrotności
średniego
miesięcznego
wynagrodzenia, a to
z racji zaostrzenia
procesu
chorobowego
wnioskodawcy, jakie
wystąpiło w czasie
odbywania przez
niego kary, które
doprowadziło do
inwalidztwa i
pogłębienia krzywdy

J. W. (1) wynikającej z izolacji więziennej.

W tym stanie rzeczy drogę do skutecznego dochodzenia odszkodowania w trybie art. 8 ust. 4 ustawy lutowej otwierało dopiero wykazanie w przedmiotowym postępowaniu okoliczności, które pozwalałyby na sięgnięcie do dyspozycji art. 8 ust.1 tej ustawy w oparciu o względy słuszności.

Tymczasem pełnomocnik wnioskodawcy zadaniu temu sprostała w wąskim zakresie.

W istocie przedstawiła ona nowe okoliczności, które nie stanowiły przedmiotu procesowego zainteresowania Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie orzekającego w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia na podstawie art. 487 § 1 k.p.k.

Po pierwsze, wskazała na obciążenia finansowe związane z przygotowaniem

i wyekspediowaniem do wnioskodawcy pozbawionego wolności paczek przez jego małżonkę.

Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku ustalił, iż sytuacja taka miała miejsce dziewięciokrotnie, zaś wartość każdej paczki wycenił zasadnie na kwotę wynoszącą aktualnie 150 zł.

Jakkolwiek drobiazgowo tego rozstrzygnięcia już nie omówił, to pamiętać tutaj trzeba o kondycji finansowej rodziny wnioskodawcy pozbawionej jego wcześniejszych dochodów, problemach z zaopatrzeniem rynku w podstawowe choćby artykuły w okresie stanu wojennego, obowiązującą wówczas reglamentację, a wreszcie po prostu brak organizacyjnych możliwości zapewnienia potrzeb dietetycznych J. W. (1) na bieżąco przez cały okres jego izolacji więziennej, możliwość dostarczenia mu tą drogą niezbędnych

produktów w sposób
bardzo ograniczony.

Z tej przyczyny
wartość paczek
przyjęta przez Sąd
I instancji jawi
się jako rozsądna,
w szczególności
jeśli zważyć, że
koszty utrzymania w
okresie pozbawienia
wnioskodawcy
wolności
przedstawiły się
korzystniej od tych
współczesnych,
barierę stanowiły
tylko problemy
zaopatrzeniowe,
podstawowe
natomiast produkty
potrzebne do życia
były dla
społeczeństwa
finansową łatwiej
dostępne niż
obecnie.

Po drugie,
pełnomocnik
wnioskodawcy
wykazała
poniesienie przez
małżonkę J. W. (1)
nakładów
pieniężnych na
podróże do
zakładów karnych
na widzenia z
wnioskodawcą.

Koszty te określone
zostały prawidłowo
w oparciu o te
aktualnie niezbędne
do wyłożenia na
przejazdy środkami
masowego
transportu i

przemnożenie ich przez ilość podróży mających taki charakter.

W pozostałym zakresie - dochodzonego odszkodowania i zadośćuczynienia - pełnomocnik wnioskodawcy względów słuszności żadną miarą nie wykazała.

Lektura apelacji przekonuje, iż generalnie kwestia ta została potraktowana przez nią marginalnie, a w ogóle, nawiasem mówiąc, spojrzała ona na nią odmiennie, niż we wniosku inicjującym przedmiotowe postępowanie.

W tym ostatnim (vide jego str. 16 – 17) w pierwszym rzędzie jego autorka odwołała się do odmienności instytucji zadośćuczynienia wynikających z jednej strony z art. 552 § 1 k.p.k. (poprzednio art. 487 § 1 k.p.k.), z drugiej zaś strony z ustawy lutowej stawiając właściwie tezę całkowicie sprzeczną z art. 8 ust. 4 ustawy lutowej, iż

roszczenia oparte na tych przepisach mogą być dochodzone niezależnie od siebie, w pełnym zakresie i w każdym czasie.

Niejako dodatkowo we wniosku tym wskazała na rażąco niską kwotę przyznanego wnioskodawcy zadośćuczynienia waloryzując je do kwoty przeciętnego wynagrodzenia z daty jego złożenia.

W obu tych płaszczyznach pełnomocnik wnioskodawcy poza nawiasem swojej argumentacji postawiła odszkodowanie zasądzone w przeszłości na rzecz J. W. (1), choć w ogóle jego wysokość została zakwestionowana w oparciu o poziom zarobków uzyskiwanych przez wnioskodawcę z obu źródeł i odniesienie ich do średniej płacy.

Inicjatywa pełnomocnika wnioskodawcy poświęcone tej przesłance okazała się niewystarczająca, a jej wynik przekreślił

możliwość
zasądzenia
przedmiotowym
postępowaniu
zarówno
odszkodowania, jak
i zadośćuczynienia
uzupełniającego w
stosunku do tych
uzyskanych już w
postępowaniu przed
Sądem
Wojewódzkim w
Szczecinie w sprawie
III Ko 90/93.

W tym miejscu
wypada odwołać
się, zdaniem Sądu
Apelacyjnego, do
stanowiska Sądu
Najwyższego
zawartego w
postanowieniu z
dnia 9 grudnia 2016
r. sygn. IV KK
380/16.

Stosownie do niego
„przepis art. 8 ust.
4 ustawy z 1991
r. o uznaniu za
nieważne orzeczeń
wydanych wobec
osób
represjonowanych
za działalność na
rzecz niepodległego
bytu Państwa
Polskiego stwarza
możliwość
zasądzenia na rzecz
osoby
represjonowanej
uzupełniającego
odszkodowania i
zadośćuczynienia,
ale tylko wtedy gdy
przemawiają za tym
względy słuszności.

Skorzystanie z przewidzianej wskazanym przepisem możliwości stanowi odstępstwo od zasady niedopuszczalności ponownego rozpoznania sprawy prawomocnie zakończonej (res iudicata) i uzasadnione jest tylko taką sytuacją, w której dojdzie do stwierdzenia dysproporcji pomiędzy tym, co występujący wcześniej z roszczeniem już otrzymał, a tym co otrzymałby składając wniosek obecnie. Nie chodzi tu jednak o jakąkolwiek różnicę, a różnicę istotną, rażącą, będącą wynikiem krańcowo różnych wyliczeń, rzecz jasna dokonanych przy odpowiedniej waloryzacji świadczenia wypłaconego niegdyś”.

Analizując zatem przedmiotową sprawę w tej płaszczyźnie w pierwszym rzędzie bardzo wyraźnie podkreślić trzeba, iż wnioskodawca w postępowaniu odszkodowawczym

przeprowadzonym w Sądzie Wojewódzkim w Szczecinie w sprawie III Ko 90/93 i uwięzionym postanowieniem z dnia 27 czerwca 1994 r. korzystał z pomocy prawnej wykwalifikowanego pełnomocnika, był w nim reprezentowany przez adwokata.

Autorka wniosku złożonego w tamtym postępowaniu jako kryterium służące do wyliczenia wysokości utraconych przez J. W. (1) zarobków przyjęła przeciętną miesięczną płacę, w postępowaniu tym zaś z pogłębionym procesowym zainteresowaniem spotkały się negatywne konsekwencje zdrowotne wnioskodawcy wynikające z jego izolacji więziennej (w opinii sądowno - lekarskiej z dnia 15 kwietnia 1994 r. stwierdzono, iż brak jest obiektywnych danych do przyjęcia związku przyczynowego między początkiem schorzeń, które spowodowały inwalidztwo J. W. (1), a jego pobytem w więzieniu od 19

grudnia 1981 r. do 31 grudnia 1982 r., natomiast można przyjąć, że pobyt J. W. (1) w więzieniu mógł przyczynić się do zaostrzenia łagodnego dotąd przebiegu choroby jelita grubego z wystąpieniem pełnoobjawowego wrzodziejącego zapalenia jelita grubego, co spowodowało inwalidztwo) i wprost wskazano je jako przesłankę do podwyższenia, zdaniem Sądu Apelacyjnego jednak istotnego, zadośćuczynienia w stosunku do tego wynikającego z przyjętego przelicznika przeciętnej płacy za każdy miesiąc pozbawienia wolności.

Postanowienie Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 27 czerwca 1994 r. spotkało się z aprobatą wnioskodawcy i jego pełnomocnika, nie zostało przez nich zakwestionowane, nie doszło do zainicjowania z ich strony postępowania odwoławczego.

W konsekwencji musi ono być

postrzegane jako
dające J. W. (1)
pełną satysfakcję
procesową,
uwzględniające
wszystkie jego
roszczenia, po
prostu sprawiedliwe
i kompletne.

Tego rodzaju
konstatacja
prowadzi do
wniosku, iż próżno
szukać w
rozpatrywanej
sprawie podstaw
do przyjęcia, że
wnioskodawca w
oparciu art. 8
ust. 1 ustawy
lutowej uzyskałby
oczywiście wyższe
odszkodowanie i
zadośćuczynienie od
tego zasądzonego
na jego rzecz
w przeszłości w
trybie art. 487 §
1 k.p.k. ówczesnie
obowiązującego.

Za logiczne
nieporozumienie
uznać należy
odeczytany z apelacji
postulat
zwaloryzowania
przyznanych
wnioskodawcy kwot
z tego tytułu
w oparciu o
aktualne (obojętne
już czy z daty
złożenia wniosku,
czy orzekania)
średnie
wynagrodzenie
miesięczne, a zatem
niejako powtórne

przeprowadzenie tej operacji (zaakceptowanie takiej propozycji właściwie zrozumiane mogłoby zostać przez pełnomocnika wnioskodawcy jako otwarcie drogi do sukcesywnego korzystanie z tej instytucji praktycznie przy każdym istotnym wzroście średniego miesięcznego wynagrodzenia).

W istocie J. W. (1) otrzymał w przeszłości odszkodowanie i zadośćuczynienie zwaloryzowanych do ówczesnej przeciętnej średniej płacy w gospodarce uspołecznionej, ich wysokość zaś musi być oceniana przez pryzmat tamtych realiów społeczno-gospodarczych, a nie współczesnych warunków.

Z tej perspektywy nie sposób mówić o symbolicznym charakterze zasądzonych na jego rzecz sum pieniężnych. Jawią się one jako godziwe, sprawiedliwe, przedstawiające w dacie ich wypłaty rzeczywistą, realną siłę nabywczą.

Wadliwy okazuje się pogląd autorki apelacji, iż odszkodowanie za utracone zarobki winno zostać ukształtowane na podstawie tej płacy, którą wnioskodawca na wolności faktycznie otrzymywał, a nie średniej, w oparciu o którą je ustalono.

Rzecz w tym, iż J. W. (1) zatrudnienie w Stoczni (...) utracił przed jego tymczasowym aresztowaniem, został z niej zwolniony z nich trybie natychmiastowym, bez wypowiedzenia w dniu 17 grudnia 1981 r.

W momencie zatem pozbawienia go wolności ze swojego zasadniczego wcześniej miejsca pracy w ogóle nie otrzymywał wynagrodzenia, pomijając zaś to dodatkowe kształtujące się na poziomie 21% średniej płacy miesięcznej, jego sytuacja uległa pogorszeniu, zresztą drastycznemu, jeszcze przed rozpoczęciem jego izolacji więziennej.

Bezspornie stanowiło to swego rodzaju stygmatyzację J. W. (1), zamykało mu drogę nie tylko do podjęcia pracy w dotychczasowym miejscu, ale istotnie ograniczało w ogóle szansę na znalezienie zatrudnienia, a z pensją odpowiadającą tej wcześniejszej w szczególności.

Pamiętać trzeba, iż wnioskodawca w Stoczni (...) pracował wiele lat, zdobywał w niej doświadczenie zawodowe, awansował, z tego tytułu jego płaca wzrastała.

Zatrudnienie u nowego pracodawcy wiązać musiałyby się potencjalnie z pogorszeniem warunków placowych, perspektywy znalezienia zatrudnienia z wynagrodzeniem istotnie przekraczającym średnią płacę w gospodarce społecznej, a na domiar tego poza zakładem pracy ekonomicznie najsilniejszych na lokalnym rynku

pracy, były po prostu żadne.

W konsekwencji przyjęcie kryterium średniej płacy w postępowaniu już prawomocnie zakończonym nie stwarza aktualnie żadnych podstaw do postrzegania go jako niesprawiedliwego, iluzorycznego, a zatem pozwalającego na zasądzenie w rozpatrywanej sprawie odszkodowania i zadośćuczynienia uzupełniającego.

Rzecz jasna analiza postępowania odszkodowawczego zakończonego postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 27 czerwca 1994 r. okazuje się możliwa wyłącznie w płaszczyźnie względów słuszności, które miałyby leżać u podstaw uwzględnienia roszczeń wnioskodawcy w niniejszym postępowaniu

W ślad za Sądem Okręgowym bardzo wyraźnie podkreślić bowiem należy, iż kontrola instancyjna

tego postanowienia ze względów formalnych nie jest możliwa, posiada ono charakter prawomocnego, zostało wykonane, zaś powrót do niego, poza aspektem czysto historycznym, mógł nastąpić wyłącznie na potrzeby zbadania kwestii ewentualnej dysproporcji (rażącej, oczywistej, jak chce tego Sąd Najwyższy) pomiędzy uzyskanym już przez J. W. (1) odszkodowaniem i zadośćuczynieniem, a potencjalnie możliwymi do zasądzenia z tego tytułu kwotami w oparciu o art. 8 ust. 1 ustawy lutowej (tu oczywiście rozważanych ze stosownej perspektywy czasowej – porównania kwot nominalnych nie między sobą, bo to prowadziłoby do absurdu, ale każdorazowe odniesienie ich do średnich płac odpowiednio w 1994r. i w dacie orzekania w niniejszej sprawie).

Tego rodzaju operacja intelektualna w

istocie prowadzi do
wyniku
negatywnego
rozumiano jako
równoważność tych
rozstrzygnięć.

W postępowaniach
odszkodowawczych
prowadzonych na
podstawie ustawy
lutowej kryterium
średniego
miesięcznego
wynagrodzenia
stosowane jest
powszechnie, nie
posiada wprawdzie
w każdym
przypadku
charakteru
samodzielnego (w
stosunku do
pokrzywdzonego
przy miarkowaniu
zadośćuczynienia
uwzględniono
przecież, obok
średniej płacy w
gospodarce
uspołecznionej,
także negatywne
konsekwencje
zdrowotne
wywołane jego
izolacją więzienną),
ale stanowi swego
rodzaju punkt
wyjścia do
kształtowania
wysokości
odszkodowań i
zadośćuczynień,
rzetelnie opisuje
realia społeczno -
gospodarcze kraju,
obiektywnie
odzwierciedla

rzeczywistość
ekonomiczną

W istocie skarżąca również do tego kryterium się odwołała, proponując wszakże rozmach, nieproporcjonalność, rzec można, że nawet zuchwałość, w ustalaniu wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia, korzystanie z przelicznika, stosownie do którego jeden dzień pozbawienia wolności winien generować świadczenia odpowiadająca średniemu miesięcznemu wynagrodzeniu .

Wykracza to już daleko poza granice sprawiedliwej rekompensaty, oczekiwania społeczne, a w ostatecznym rozrachunku także zdrowy rozsądek, przy czym nie sposób tutaj posilkować się rozstrzygnięciami obejmującymi krótkotrwałe okresy pozbawienia wolności i przenoszenia ich na grunt wszystkich postępowań odszkodowawczych - każde z nich posiada swoją

specyfikę i musi być traktowane indywidualnie .

W celu dopełnienia krytycznego spojrzenia na zarzuty apelacyjne wypada odwołać się jeszcze do dwóch judykatów Sądu Najwyższego, w których przekreślono wprost zasadność tych obliczonych na poszukiwanie podstawy do zadośćuczynienia w konsekwencjach natury rodzinnej, czy kwestionowanie zasadności orientacyjnego przyjmowania przeciętnych zarobków do ustalenia wysokości kwoty zadośćuczynienia - wyroków Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2020 r. w sprawie IV KK 632/19 i z dnia 24 października 2000 roku w sprawie WA 35/00.

Na koniec odnieść należy się jeszcze do dwóch kwestii.

Po pierwsze , Sąd Okręgowy zasadnie przyjął, iż koszty zastępstwa procesowego, w związku ze zmianą wyroku Sądu

Wojewódzkiego w
Szczecinie z dnia
2 stycznia 1982 r.
sygn. III K akt 89/81
wyrokiem Sądu
Najwyższego z dnia
26 listopada 1992
w sprawie II KRN
190/92 poprzez
uniewinnienie
wnioskodawcy,
które poniósł J.
W. (1), winny
być dochodzone
w postępowaniu
opartym o przepisy
kodeksu
postępowania
karnego związane z
wydaniem wyroku
uniewinniającego, a
zatem w trybie do
tego przewidzianym
odrębną ustawą, a
nie na podstawie art.
8 ust. 4 ustawy
lutowej.

Po drugie, nie
tylko chybiony,
ale po prostu
niezrozumiały,
okazuje się zarzut
rzekomego
zaniechania
zasądzenia na rzecz
wnioskodawcy w
zaskarżonym
wyroku
odszkodowania bez
ustawowych
odsetek.

Jego lektura
przekonuje, iż takie
rozstrzygnięcie,
obejmujące całą
kwotę 2033 zł 40
gr, na którą złożyło
się odszkodowanie

<p>za paczki i koszty przejazdu małżonki J. W. (1) na widzenia, zostało w nim zawarte, z analizy akt sprawy zaś wynika, iż w obliczu prawomocności tego orzeczenia skierowano je do wykonania (vide k. 313 – 317).</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie III Wydział Karny z dnia 6 listopada 2020 r., poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kwoty 2 407 575,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty oraz dodatkowo kwoty 453 557,67 zł tytułem odszkodowania za doznaną szkodę wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, zgodnie z wnioskiem o zadośćuczynienie i odszkodowanie z dnia 30 stycznia</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	

2019 r. oraz dalszymi pismami procesowymi.		
Uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Ad. 1). W rozpatrywanej sprawie względny słuszności żadną miarą nie otworzyły drogi do uznania odszkodowania i zadośćuczynienia zasądzonych na rzecz wnioskodawcy w trybie art. 487 k.p.k. postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 27 czerwca 1994 r. sygn. akt III Ko 90/93, za rażąco niskie, symboliczne, odbiegające w sposób oczywisty od tych możliwych do ukształtowania w oparciu o ustawę z dnia 23 lutego 1991 r. i kryterium średniego miesięcznego wynagrodzenia		

(średniej płacy) zwaloryzowanej
wszakże do tej z daty wydania tego orzeczenia, a nie obowiązującej obecnie (to stanowiłoby powtórny waloryzację, w dodatku kwot zasądzonych prawomocnie w odległej już przeszłości).

Nie sposób roztropnie założyć, zdaniem Sądu Apelacyjnego, iż możliwe do uzyskania przez wnioskodawcę wynagrodzenie, po zwolnieniu w trybie natychmiastowym ze Stoczni (...) poprzedzającym jego tymczasowe aresztowanie, kształtowałoby się na poziomie przekraczającym, zresztą znacznie, średnią ówczesną płacę w gospodarce społecznej.

Pomijając już zeznania J. W. (1) złożone na rozprawie w dniu 9 października 2019 r., z których wynika, iż wyliczenie poziomu 157% średniej płacy nastąpiło przy uwzględnieniu dwóch źródeł jego zatrudnienia (a

zasądzone w przeszłości odszkodowanie przecież obejmowało oba z nich) , stwierdzić trzeba, iż taki potencjał J. W. (1) został przez autorkę apelacji zdecydowanie przeszacowany, a jej pogląd tę okoliczność wymyka się trzeźwiej ocenie realiów politycznych ówczesnej rzeczywistości.

Wnioskodawca utracił zatrudnienie w trybie dyscyplinarnym u największego pracodawcy w regionie, najsilniejszego ekonomicznie, bo przemysł stoczniowy na przełomie lat 80/90 stanowił potęgę gospodarczą, posiadał w konsekwencji status pracownika niepewnego polityczne, piętno wroga systemu.

W tej sytuacji znalezienie jakiegokolwiek zatrudnienia byłoby niesłychanie trudne, zaś możliwość uzyskania wynagrodzenia na poziomie tego wcześniejszego po prostu żadna.

Rozważania

pełnomocnika
wnioskodawcy na
tę okoliczność mają
charakter
abstrakcyjny,
gołosłowny,
życzeniowy,
oderwany od
rzeczywistości, w
której J. W.
(1) przyszło żyć,
ówczesnego rynku
pracy i konsekwencji
zwolnienia
pracownika w trybie
natychmiastowym,
bez wypowiedzenia.

Zasadnie Sąd
Okręgowy
zdyskwalifikował
roszczenie o
zasądzenie w trybie
art. 8 ust. 4 ustawy
lutowej, a tylko ten
przepis pozwala na
przełamanie zasady
powagi rzeczy
osądzonej,
odszkodowania i
zadośćuczynienia
uzupełniającego w
stosunku do tych,
które wnioskodawca
uzyskał już na
podstawie
prawomocnego
orzeczenia
sądowego w
przeszłości.

Bez znaczenia
okazuje się tutaj
subiektywne
poczucie krzywdy J.
W. (1), bowiem jego
sytuacja musi być
oceniana
obiektywnie, w
izolacji od jego

stanowiska procesowego przedstawionego w toku przesłuchania na rozprawie, w którym podniósł, iż „ ja już dzisiaj nie pamiętam, czy my dostaliśmy wtedy tego co się domagaliśmy od Sądu w tej sprawie”, jednocześnie jednak podkreślił kwotę uzyskanego zadośćuczynienia i odszkodowania, a wreszcie zadeklarował, że od tego rozstrzygnięcia się nie odwoływał.

W rozpatrywanej sprawie pełnomocnik wnioskodawcy nie naprowadziła żadnych okoliczności (oczywiście poza tymi związanymi z odszkodowaniem za dostarczone paczki i podróże małżonki J. W. (1) na widzenia), które byłyby obce Sądowi Wojewódzkiemu w Szczecinie we wcześniejszym postępowaniu odszkodowawczym, nie wykazała, aby doszło do ich pominięcia, bądź zmarginalizowanie w procesie kształtowania

odszkodowania i zadośćuczynienia.

W istocie w ostatecznym rozrachunku tak naprawę domagała się ona zwaloryzowania zasądzonych z tego tytułu kwot, a ściśle rzecz ujmując ich ponownego zwaloryzowania, a to w oparciu o, niedające się przecież do siebie porównać, zestawienie kwot nominalnych z 1994 r. i z daty orzekania w rozpatrywanej sprawie, urealnienia uzyskanej przez J. W. (1) sumy według siły nabywczej pieniądza współcześnie, a nie z czasu jej wypłaty i skonsumowania przez wnioskodawcę.

Ustawa lutowa dochodzenia tak określonego roszczenia nie przewiduje, a próżno szukać do niego w ogóle jakiegokolwiek podstawy prawnej.

W istocie wnioskodawca stał się poniekąd ofiarą zawiedzionych nadziei stworzonych mu przez prawników (wprost w swych zeznaniach stwierdził, że do tej

pory nie wiedział, że może wystąpić z wnioskiem, dostał taką informację od prawników, wskazano mu, że na innej podstawie prawnej może domagać się zwiększonych kwot), nie zrozumiał, jak się zdaje, charakteru przedmiotowego postępowania i jego relacji stosunku do tego zakończonego już prawomocnie w przeszłości.

Ad. 2). Wniosek o wydanie orzeczenia kasatoryjnego razi brakiem profesjonalizmu, świadczy o nieznajomości unormowania zawartego w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k.

Stosownie do tego przepisu uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w przypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, a tymczasem skarżąca żadnej z tych przesłanek w skardze apelacyjnej nie zdemaskowała,

w ogóle się do nich nie odwołała.		
4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU		
4.1.		
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności		
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO		
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		
	Przedmiot utrzymania w mocy	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy		
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		
	Przedmiot i zakres zmiany	

Zwiąże o powodach zmiany	
6. Koszty Procesu	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
pkt II	Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. w związku z § 1, § 2 i § 11 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy koszty udziału wyznaczonego przez jego pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym.
7. PODPIS	
SO del. do SA Jacek Szreder SSA Andrzej Olszewski SSA Stanisław Stankiewicz	

0.11.3. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	1

Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawcy		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Rozstrzygnięcia o odszkodowaniu zadośćuczynieniu		
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.11.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej		

	orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
0.11.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana